

Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai" (tālāk tekstā – informatīvais ziņojums) izstrādāts, pildot 2017.gada 22.augusta Ministru kabineta sēdē doto uzdevumu (Prot.Nr.40 43.§ TA-1771-IP 27.punkts), kas paredz Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Finanšu ministriju izvērtēt iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai.

1. Esošās situācijas apraksts

Nozares raksturojums

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta pirmo prim daļu patērētāju kreditēšanas pakalpojumu patērētājam drīkst sniegt kapitālsabiedrība, kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai (tālāk tekstā – licence) un kuras apmaksājamā pamatkapitāla minimālais lielums ir 425 000 euro.¹

Savukārt Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumu Nr.245 "Noteikumi par speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai" 49.punkts nosaka, ka tirgus dalībniekam ir jāmaksā valsts nodeva **71 140 euro** apmērā par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu un ikgadēja valsts nodeva **14 225 euro** apmērā par

---

Deklasificēts saskaņā ar EM 02.10.2017. vēstuli Nr.521-1-7245 (reģ. Nr.TA-1922/10722)

¹ Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta pirmo prim daļu Licence patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai nav nepieciešama 1) kapitālsabiedrībai, kura uzskatāma par kredītiestādi saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē kredītiestāžu darbību; 2) ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, kas piedāvā norēķināties par preču vai pakalpojumu iegādi atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā, nepiesaistot trešās personas finansējumu; 3) komersantu, kurš saskaņā ar līgumu, kas noslēgts starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, preču vai pakalpojumu iegādei piedāvā slēgt tikai tādus patērētāja kreditēšanas līgumus, saskaņā ar kuriem netiek maksāti procenti vai citi papildu maksājumi; 4) krājaizdevu sabiedrībai.

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību. Minēto valsts nodevu apmērs ir pamatots ar nepieciešamību kompensēt izdevumus licencēšanas sistēmas uzturēšanai, patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības nodrošināšanai un patērētāju izglītošanai patērētāju kreditēšanas pakalpojumu jomā, kā arī, lai apliecinātu kapitālsabiedrības finansiālo spēju nodarboties ar kreditēšanas pakalpojumu sniegšanu un kapitālsabiedrības ilgtermiņa nolūkiem darboties patērētāju kreditēšanas jomā. Nodevas apmērs nav ticis pārskatīts, kopš tā ieviešanas brīža 2011.gadā.

Uzsākot patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju licencēšanu, 2011.gadā licenci saņēma 45 kapitālsabiedrības. Kopš 2011.gada ik gadu vidēji licencēto patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju skaits ir pieaudzis par 2,1 kapitālsabiedrību. Pēdējo gadu statistika liecina, ka licencēto kapitālsabiedrību pieaugums ir stabilizējies. (*skat. 1.tabulu*)

1.tabula

Licenču skaits 2011. – 2016.gads					
2011.gads	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2015.gads	2016.gads
45	52	53	56	57	58

Ieviešot licencēšanas sistēmu 2011.gadā, valsts budžetā no valsts nodevas par licences izsniegšanu tika ieskaitīti **3 343 749 euro**. Ik gadu no valsts nodevām par licences izsniegšanu un kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību (atskaitot 2011.gadu) vidēji valsts budžetā tiek ieskaitīts aptuveni **1 milj. euro**. (*skat. 2.tabulu*)

2.tabula

Valsts budžeta iemaksāto valsts nodevu apmērs pa 2011. – 2016.gads (euro)					
2011.gads	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2015.gads	2016.gads
3 343 749	1 010 187	882 180	1 095 220	924 655	1 159 399

Līdz 2016.gada 31.decembrim Latvijā bija izsniegtas (spēkā esošas) 58 licences un darbojās 57 nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji, t.sk. 21 sabiedrība izsniedza Patēriņa kredītus, 20 sabiedrības izsniedza Distances kredītus, 18 sabiedrības izsniedza Kredītus pret kustamas lietas ķīlu (lombarda kredītus), 15 sabiedrības izsniedza Līzinga un citus ar transportlīdzekļa vai cita veida objekta nodrošinājumu saistītus kredītus un 12 sabiedrības izsniedza Hipotekāros kredītus. (*skat. 3.tabulu*)

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

3.tabula

Kreditēšanas veids	Skaits
Distances kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji	20
Patēriņa kredītu sniedzēji	21
Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	18
Hipotekāro kredītu sniedzēji	12
Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	15

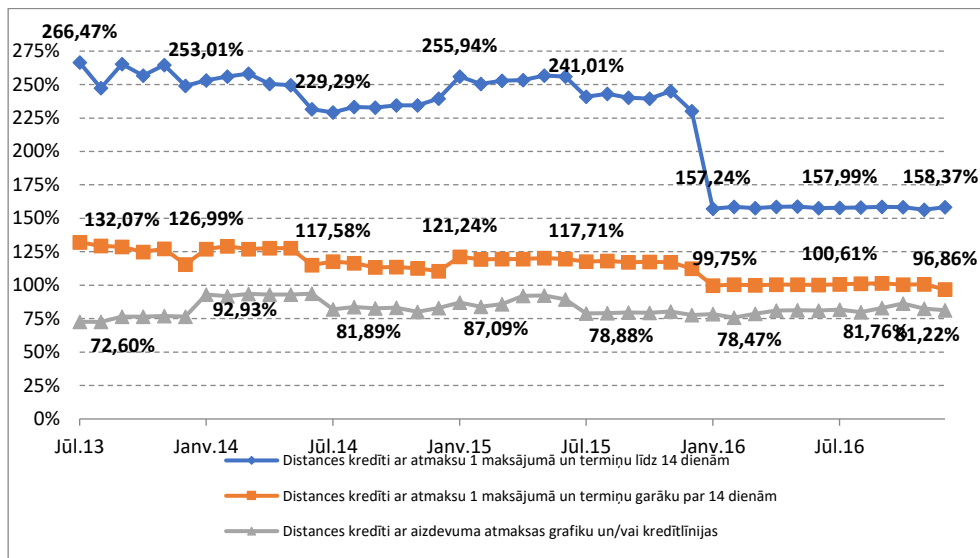
Maksātspējas vērtēšana

2015.gada 25.maijā Saeima apstiprināja grozījumus Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas paredzēja, ka patērētāja kreditēšanas līguma izmaksām ir jābūt samērīgām un atbilstošām godīgai darījumu praksei. Atbilstoši regulējumam tika noteikts, ka par nesamērīgām un godīgai darījumu praksei neatbilstošām uzskatāmas tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,55 procentus dienā no kredīta summas no pirmās līdz septītajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot), 0,25 procentus dienā no kredīta summas no astotās līdz četrpadsmitajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot) un 0,2 procentus dienā no kredīta summas, sākot ar piecpadsmito kredīta izmantošanas dienu. Šāds procentu likmes ierobežojums tika ieviest ar mērķi samazināt nesamērīgas izmaksas, kas gulstas uz patērētāju, kā arī veicinātu patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju vēlmi rūpīgā izvērtēt patērētāju maksātspēju.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk tekstā – PTAC) pārskata par nebanku patērētāju kreditēšanas tirgu 2016.gadā datiem, kopš regulējuma spēkā stāšanās vidēji svērtās aizdevuma procentu likmes distances kredītiem samazinājās vairāk kā uz pusi (*skat.1.attēlu*), tādejādi ievērojami samazinot ar kredītu saistītas izmaksas patērētājam. Augstākās vidēji svērtās aizdevumu likmes no 266% samazinājās līdz 157% distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām.

1.attēls

IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA NAV KLASIFICĒTS

Atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta četri prim daļai pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas kredīta devējam ir pienākums izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas saņemta no patērētāja, un, ja nepieciešams, uz ziņām no atbilstoši normatīvajiem aktiem personas datu apstrādei izveidotām datubāzēm par personas ienākumiem un maksājumu saistību izpildi, kuras iegūtas normatīvajos aktos par fizisko personu datu aizsardzību un piekļuvi datubāzēm noteiktajā kārtībā. Tajā pašā laikā, praksē ir vērojams, ka patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji paļaujas uz patērētāju sniegto informāciju par tā ienākumiem, nepārbaudot šādas informācijas patiesumu. Ņemot vērā, ka aizdevuma procenti, kā arī kredīta pagarināšanas maksas nodrošina stabilu aizdotās naudas ienesīgumu, patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējiem nav vēlme rūpīgi izvērtēt patērētāja maksātspēju un atteikt kredīta izsniegšanu patērētājam, kas to nevar atgriezt termiņā.

PTAC dati² liecina, ka no visiem kredītiem 61% tiek pagarināti vienu vai vairākas reizes (*skat. 2.attēlu*). Savukārt kredītu portfeļa kvalitāte distances kredītiem jau vairākus gadus nav būtiski uzlabojusies. Uz 2016.gada 31.decembri **bez kavējuma bija 71,55%** no visa izsniegtā distances kredītu portfeļa.

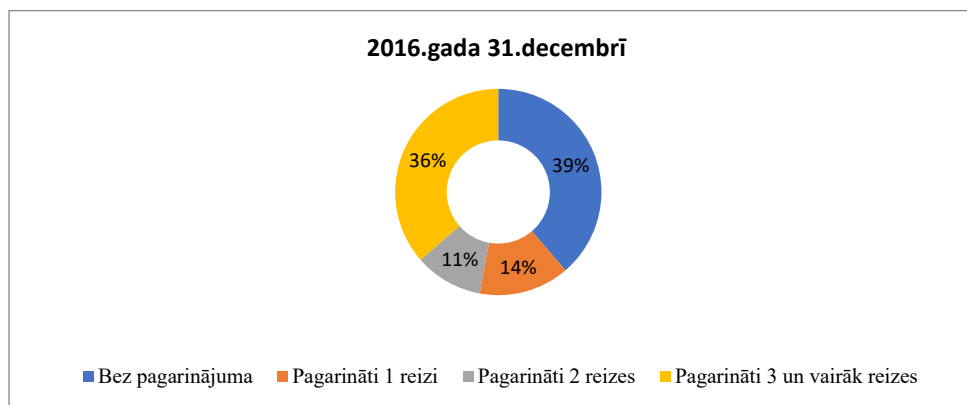
Ņemot vērā iepriekš minēto, ir pamats uzskatīt, ka 2015.gada 25.maija grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas ierobežoja aizdevuma procentu maksimālos griestus, nav bijuši pietiekami

² Pārskats par nebanku patērētāju kreditēšanas tirgu 2016.gadā

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

stimulējoši, lai piespiestu patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējus rūpīgāk vērtēt patērētāja maksātspēju.

2.attēls

Reklāma

No 2016.gada 4.janvāra līdz 2016.gada 30.decembrim PTAC īstenoja uzraudzības projektu „Patērētāju kreditēšanā īstenotās komercprakses uzraudzība (īpaši izplatot distances kreditēšanas pakalpojumu reklāmas)” (turpmāk – Projekts). Projekta mērķis bija samazināt bezatbildīgas aizņemšanās veicinošas un patērētāju rīcību negatīvi ietekmējošas komercprakses pārkāpumu skaitu un ietekmi.

2016.gadā PTAC kopā uzsāka 11 administratīvo lietu izpēti, kuru laikā tika konstatēti pārkāpumi, kas galvenokārt konstatēti saistībā ar reklāmām, kurās tiek noklusēta vai nav sniegta pilnībā atbilstoša informācija par reprezentatīvo piemēru, kuras veicina bezatbildīgu aizņemšanos, piemēram, piedāvājot patērētājiem papildu labumu, ja tie saņems kredītu un ar reklāmām, kurās nepatiesi tiek apgalvots, ka konkrētais kredīts būs bez maksas.

Uzsākto lietu ietvaros tika pieņemti 3 lēmumi, piemērojot soda naudu 11 825 *euro* apmērā, 3 lietās panākta labprātīga pārkāpumu novēršana, pārējās 4 lietās, konstatējot mazsvarīgu pārkāpumu un ņemot vērā lietas apstākļus, tika pieņemti lēmumi par lietas izbeigšanu, aicinot komersantus turpmāk ievērot normatīvo aktu prasības.

Tāpat Projekta realizācijas gaitā papildus administratīvo lietu izpētei tika izskatītas preventīvās uzraudzības lietas, proti, tika reģistrēta 31 lieta, izvērtējot un sniedzot viedokli par plānoto reklāmas kampaņu,

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

atsevišķu reklāmu konceptu atbilstību attiecīgo normatīvo aktu prasībām. Papildus no 2016.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim par reklāmām un komercpraksi juridiskām personām sniegtas 88 konsultācijas (telefoniski un izmantojot elektroniskā pasta starpniecību). No tām par finanšu pakalpojumu reklāmu sniegta 81 konsultācija juridiskām personām.

PTAC dati liecina, ka no visiem kredītiem 61% tiek pagarināti vienu vai vairākas reizes. Savukārt, kredītu portfeļa kvalitāte distances kredītiem jau vairākus gadus nav būtiski uzlabojusies. Kredīti ar kavējumiem veido aptuveni 30% no izsniegto distances kredītu portfeļa. Tajā pašā laikā TV un radio uzbāzīgi tiek aicināts aizņemties.

2013.gadā 25.jūnijā tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumos Nr.691 "Noteikumi par patērētāja kreditēšanu", kuros tika paredzētas stingrākas prasības patērētāju kreditēšanas reklāmai. Saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumu Nr.691 "Noteikumi par patērētāja kreditēšanu" 13.punktu reklāmā, kurā piedāvā iespēju kreditēt patērētāju, aizliegts veicināt bezatbildīgu aizņemšanos. Nosakot, vai reklāma veicina bezatbildīgu aizņemšanos, ņem vērā reklāmas kopējo saturu un tās pasniegšanas veidu, noformējumu un informāciju, kas reklāmā sniegta par kreditēšanas pakalpojumu un palīdz patērētājam pieņemt ekonomiski pamatotu lēmumu. Par reklāmu, kas veicina bezatbildīgu aizņemšanos jebkurā gadījumā, uzskatāma reklāma, kas:

1) aicina patērētāju saņemt kredītu nepārdomāti vai neizvērtējot tā nepieciešamību;

2) aicina saņemt kredītu neatkarīgi no patērētāja finanšu stāvokļa;

3) rada vai var radīt iespaidu, ka kredīta saņemšana ir bez riska;

4) rada vai var radīt iespaidu, ka kredīts ir piemērotākais veids, kā atrisināt finansiālās problēmas;

5) ietekmē vai var ietekmēt patērētāja lēmumu par kredīta līguma noslēgšanu, papildus piedāvājot iegūt preces vai saņemt pakalpojumus vai citas priekšrocības, ja tām nav tiešas saistības ar kredīta izmantošanu;

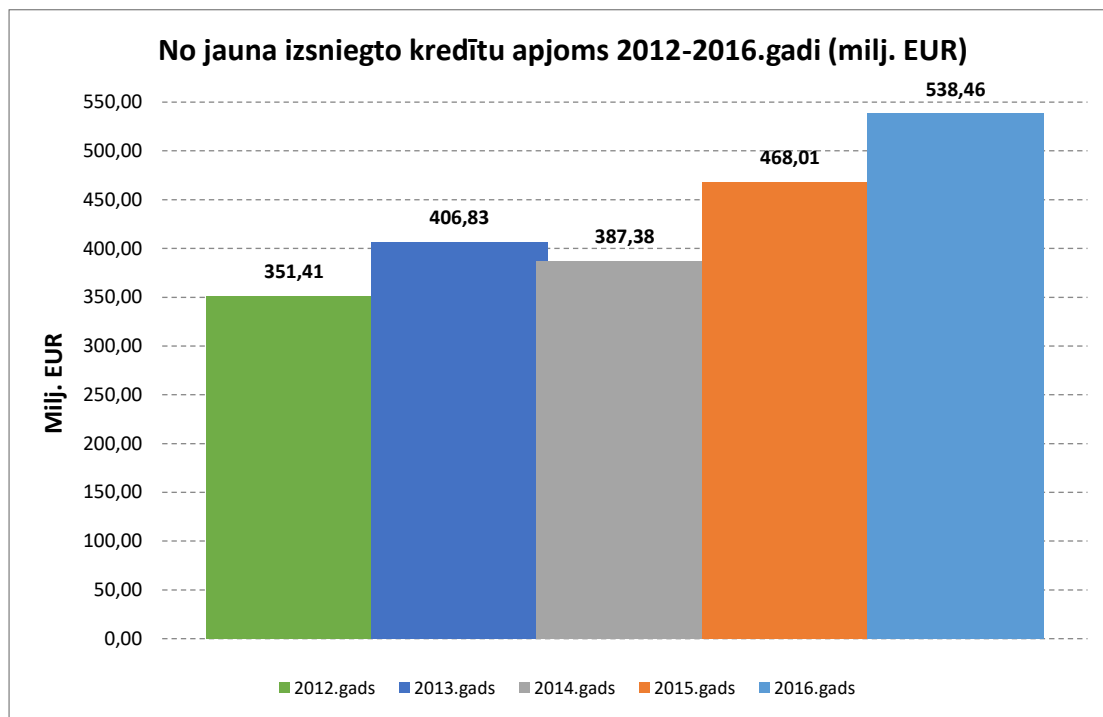
6) sniegt informāciju par iespēju saņemt kredītu personām ar negatīvu kredītvēsturi.

Kopš regulējumā ieviešanas ir samazinājušās bezatbildīgu aizņemšanos veicinošas reklāmas, tomēr ierobežojumi nav ietekmējuši patērētāju vēlmi aizņemties. Kā liecina PTAC dati³, no jauna izsniegto kredītu apjoms ik gadu ir tikai pieaudzis (*skat. 3.attēlu*).

³ Pārskats par nebanku patērētāju kreditēšanas tirgu 2016.gadā

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

3.attēls

Uzraudzības funkciju pieaugums

Līdz šim PTAC funkcijās patērētāju kreditēšanas jomā ietilpa šādu funkciju veikšana:

- 1) nebanku patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju licencēšana un ikgadējā pārreģistrācija (kopš 2016.gada 1.janvāra beztermiņa licence);
- 2) Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā, Reklāmas likumā, Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumos Nr.691 "Noteikumi par patērētāja kreditēšanu" un Ministru kabineta 2016.gada 13.decembra noteikumos Nr.772 "Kredīta starpnieku un kredīta starpnieku pārstāvju reģistrācijas noteikumi" ietverto prasību uzraudzība attiecībā uz kreditēšanas pakalpojumu sniedzējiem (t.sk. kredītiestādēm un to filiālēm).
- 3) sabiedrības informēšanas pasākumu organizēšana un nodrošināšana.

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

Iepriekš minēto funkciju izpildi nodrošina 8 PTAC darbinieki un šo funkciju īstenošanai ir piešķirts valsts budžeta finansējums **211 031 euro** apmērā.

2017.gada 19.jūnijā Saeimā tika iesniegts likumprojekts "Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā" ([Nr.952/Lp12](#)), kurā ir paredzēts, ka PTAC būs jāveic Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā ietvertu prasību uzraudzība attiecībā uz patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuru licencēšanu veic PTAC.

Minēto papildus funkciju nodrošināšanai saskaņā ar Likumprojekta sākotnējās ietekmes ziņojumu (anotāciju) PTAC papildus būs nepieciešamas **8 štata vietas** ar attiecīgo valsts budžeta finansējumu **279 269 euro 2018.gadā**, un **249 173 euro 2019. un turpmākajos gados**.

2. Priekšlikumi patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai

Maksātspējas vērtēšana

Informatīvā ziņojuma iepriekšējā sadaļā jau tika izdarīts secinājums, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktie ierobežojumi aizdevuma procentu maksimālajiem griestiem, iespējams, nav bijuši pietiekami stimulējoši, lai motivētu patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējus rūpīgāk vērtēt patērētāja maksātspēju, tādēļ ir apsverama nepieciešamība veikt papildus pasākumus bezatbildīgas aizdošanas novēršanai.

Lai nodrošinātu atbildīgāku aizdošanu, tādējādi ierobežojot arī izsniegto aizdevumu pieaugumu, Ekonomikas ministrija piedāvā šādus iespējamus risinājumus:

1.priekšlikums

- Grozījumu izdarīšanu Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, nosakot, ka par neatbilstošām uzskatāmas tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,1 procentus dienā no kredīta summas.

2.priekšlikums

- Izdarot grozījumus PTAC 2013.gada 16.augusta vadlīnijām Nr.7 “Patērētāju spējas atmaksāt kredītu novērtēšana kredītu devējiem, kas neatbilst kredītiestādes statusam” nosakot, ka piešķirot kredītu, kura summa pārsniedz 200 *euro*, kredīta devējam ir jābalstās uz patērētāja sniegtu dokumentāri un/vai ar ziņām no datubāzēm pamatotu informāciju par tā ienākumiem, vai pašam jāpārlicinās par patērētāja ienākumiem, un saistībām saskaņā ar pamatotu dokumentāru informāciju vai datubāzēs pieejamu informāciju.

Reklāma

Lai mazinātu spontānas un bezatbildīgas aizņemšanās risku, Ekonomikas ministrija kā iespējamo risinājumu rosina vērtēt grozījumu izdarīšanu 2016.gada 25.oktobra noteikumos Nr.691 “Noteikumi par patērētāja kreditēšanu”, lai noteiktu kredītu reklāmas aizliegumu TV un radio.

Uzraudzības stiprināšana

Informatīvā ziņojuma iepriekšējā sadaļā jau tika norādīts, ka PTAC turpmāk īstenos arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas uzraudzību attiecībā uz patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējiem, kurus licencē PTAC. Attiecīgi ir pamats uzskatīt, ka tādējādi tiks nodrošināta vēl rūpīgāka tirgus dalībnieku un klientu analīze, novēršot noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanai nepieciešamo resursu apriti patērētāju kreditēšanas tirgū.

Vienlaikus norādāms, ka, lai PTAC nodrošinātu iepriekš minēto uzraudzības funkciju, aktuāls kļūst jautājums par papildus finanšu resursu piesaistes avotiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Ekonomikas ministrija piedāvā šādus iespējamus risinājumus:

1.priekšlikums

Esošais valsts nodevas apmērs par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību tiek pārskatīts, diferencējot tā apmēru

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

atkarībā no licencējamās kapitālsabiedrības vidējā aktīvu apmērā gadā, palielinot ikgadējās uzraudzības nodevas apmēru kapitālsabiedrībām, kuru vidējais aktīvu apmērs gadā pārsniedz 5 milj. euro sliexnsni. Kapitālsabiedrībām, kuru vidējais aktīvu apmērs gadā pārsniedz 5 milj. euro valsts nodevu par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību veidotu 0,0184% no vidējā aktīvu apmērā gadā.

Piedāvātais risinājums nodrošinātu taisnīgāku valsts nodevas maksas kārtību, ņemot vērā katras kapitālsabiedrības lielumu un uzraugāmo tirgus daļu. Kapitālsabiedrībām ar vidējo aktīvu apmēru gadā līdz 5 milj. valsts nodeva paliktu līdzšinēja apmērā, savukārt kapitālsabiedrībām ar vidējo aktīvu apmēru gadā virs 5 milj. valsts nodevas apmērs pieaugtu.

Pēc aptuveniem aprēķiniem šāda izmaiņas skartu aptuveni **17 kapitālsabiedrības**, kurām valsts nodevas apmērs par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību **pieaugtu aptuveni no 400 – 50 000 euro**. Nodevas apmēra pieaugums galvenokārt skartu līzinga kredīta devējus un lielākās distances kredītu kompānijas. Īstenojot piedāvāto risinājumu, papildus valsts budžetā tiktu iegūti aptuveni **300 000 euro**, kas segtu PTAC izmaksas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas uzraudzībai.

Vidējā aktīvu apmērs kā atsaucis lielums uzraudzības valsts nodevas par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību apmēra noteikšanai izvēlēts: 1) lai pēc iespējas samazinātu kapitālsabiedrību vēlmi un iespējas manipulēt ar grāmatvedības datiem; 2) vidējā aktīvu apmērs atspoguļo kopējos kapitālsabiedrības saimnieciskās darbības rādītājus; 3) sagatavotās un iesniegtās informācijas precizitāte ir neatkarīgi pārbaudāma. Savukārt, vidējo aktīvu sliexsnis 5 milj. euro izvēlēts kā robežšķirtne, lai pēc iespējas mazāk skartu mazākos patērētāju kreditēšanas tirgus dalībniekus.

Lai izvairītos no iespējamām manipulācijām ar aktīvu apzinātu samazināšanu, būtu nepieciešams paredzēt, ka kapitālsabiedrība 1. ceturksnī iesniedz informāciju par vidējo aktīvu apmēru ceturksnī. Tajā pašā laikā papildus informācijas apkopošanu un nosūtīšana radīs papildus administratīvo slogu licencējamām kapitālsabiedrībām, kas mērāms aptuveni **12 000 euro apmērā**⁴.

Norādāms, ka līdzīgu uzraudzības finansēšanas modeli paredz arī Kredītiestāžu likums un Krājaizdevu sabiedrību likums. Saskaņā ar

---

⁴ Pieņemot, ka operatīvās bilances sastādīšana izmaksā 50 euro.

DEKL_EMZINO_310817_KRED; Informatīvais ziņojums "Par iespēju ieviest pasākumus nebanku aizdevēju patērētāju kreditētāju izsniegto aizdevumu pieauguma ierobežošanai"

Kredītiestāžu likuma 100.¹ panta pirmo daļu kredītiestāde maksā Finanšu un kapitāla tirgus komisijai tās darbības finansēšanai līdz 0,033 procentiem ieskaitot no kredītiestādes vidējā aktīvu apmēra ceturksnī. Attiecīgi Krājaizdevu sabiedrību likums 26.³ panta pirmā daļa nosaka, ka krājaizdevu sabiedrība veic maksājumus Komisijas darbības finansēšanai līdz 0,033 procentiem (ieskaitot) no krājaizdevu sabiedrības vidējā aktīvu apjoma ceturksnī.

Lai īstenotu iepriekš minēto priekšlikumu, būtu nepieciešams veikt grozījumus Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumos Nr.245 "Noteikumi par speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai" paredzot:

- 1) attiecīgu valsts nodevas palielinājumu;
- 2) pienākumu kapitālsabiedrībām vienreiz ceturksnī sniegt informāciju par vidējo aktīvu apmēru.

2.priekšlikums

Esošais valsts nodevas apmērs par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību tiek pārskatīts, palielinot to no 14 225 euro līdz 20 000 euro.

Piedāvātais risinājums nodrošinātu vienādu valsts nodevas pieaugumu visiem patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējiem. No šādām izmaiņām papildus valsts budžetā tiktu iegūti ap **334 950 euro**, kas segtu PTAC izmaksas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas uzraudzībai.

Papildus nodevas apmēra palielināšanas rezultātā pastāv risks, ka mazākie tirgus dalībnieki (piemēram, lombardi) varētu pamest tirgu. Pirmšķietami tiek prognozēts, ka tirgu varētu pamest 5-12 kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji, tādējādi valsts budžetā neiegūstot **240 000 euro** (*turpmāk vairs nemaksājot valsts nodevu par patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju uzraudzību*). Tāpat arī jāņem vērā, ka, pametot tirgu, pastāv potenciāls risks pieaugt patērētāju kreditēšanai bez licences, kas savukārt palielinātu uzraudzības izmaksas.

Lai īstenotu iepriekš minēto priekšlikumu, būtu nepieciešams veikt grozījumus Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumos Nr.245 "Noteikumi par speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai" paredzot vienādu valsts nodevas apmēra palielinājumu visiem tirgus dalībniekiem.

3.priekšlikums

Esošais valsts nodevu apmērs netiek pārskatīts un tiek saglabāts līdzšinēja apmērā. Priekšlikums nepalielināt līdzšinējo valsts nodevu apmērus nozares dalībniekiem tiek pamatots ar secinājumiem, kas izdarīti, veicot jau esošo nozares dalībnieku valsts budžetā veikto nodevu iemaksu analīzi. Proti, jau līdzšinējie valsts budžeta ienākumi no valsts nodevas par licences izsniegšanu un kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību ir lielāki nekā nepieciešamais valsts budžeta finansējums esošo un plānoto papildus funkciju nodrošināšanai, kur, piemēram, 2016.gadā nozares veiktās valsts nodevu iemaksas budžetā veido 1159 399 *euro*, savukārt kopējās plānotās PTAC izmaksas nozares uzraudzībai turpmākajos gados sastāda aptuveni **460 204 *euro***.

Iesniedzējs:

Ministru prezidenta biedrs,
ekonomikas ministrs

A.Ašeradens

Vīza: valsts sekretārs

J.Stinka

09.11.2017 10:20

2444

D.Brūklītis, 67013274

Didzis.Bruklitis@em.gov.lv